

Suvestinė redakcija nuo 2018-09-20

Įsakymas paskelbtas: TAR 2017-07-13, i. k. 2017-12090

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL ANTIMIKROBINĖMS MEDŽIAGOMS ATSPARIŲ MIKROORGANIZMŲ
PLITIMO PREVENCIJOS IR KONTROLĖS 2017–2021 METŲ VEIKSMŲ PLANO
PATVIRTINIMO**

2017 m. liepos 7 d. Nr. V-857
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 22 straipsnio 1 dalimi ir įgyvendindamas Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1291 „Dėl Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos patvirtinimo“, 16.2.10 papunktį:

1. T v i r t i n u Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų planą (pridedama).
2. S i ū l a u Lietuvos aukštosioms mokykloms dalyvauti įgyvendinant Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų planą.
3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

ANTIMIKROBINĖMS MEDŽIAGOMS ATSPARIŲ MIKROORGANIZMŲ PLITIMO PREVENCIJOS IR KONTROLĖS 2017–2021 METŲ VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mikroorganizmų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms didėjimas yra įvardytas kaip pasaulinė problema, kurią sprendžiant dalyvauja tarptautinės organizacijos, Europos Sąjungos (toliau – ES) institucijos. Antimikrobinis atsparumas yra viena iš prioritetinių Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (toliau – ECDC) veiklos sričių.

2. Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) parengtas įgyvendinant Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1291 „Dėl Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos patvirtinimo“, 16.2.10 papunktį.

3. Veiksmų plano tikslas ir uždaviniai atitinka 2011 m. Europos Komisijos veiksmų plano dėl kovos su atsparumo antimikrobinėms medžiagoms keliamomis grėsmėmis, 2011–2016 m. Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) tarptautinio veiksmų plano, Europos strateginio 2011–2016 m. veiksmų plano, 2001 m. Europos Tarybos rekomendacijose 2002/77/EC dėl teisingo antimikrobinų medžiagų vartojimo žmonių medicinoje nurodomas prioritetines veiklos sritis, 2016 m. ES Tarybos išvadas dėl tolesnių veiksmų pagal bendros sveikatos koncepciją siekiant kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, 2009 m. ES Tarybos rekomendacijas 2009/C151/01 dėl pacientų saugos ir su sveikatos priežiūra susijusių infekcijų prevencijos ir kontrolės, bei 2013 m. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą 1082/2013/ES dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2119/98/EB.

4. Veiksmų planas parengtas atsižvelgiant į 2012 m. ir 2014 m. Europos Komisijos ataskaitas ES Tarybai bei į 2013 m. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Europos Komisijos ataskaitos ES Tarybai, parengtas remiantis valstybių narių pateiktomis 2009 m. Tarybos

rekomendacijos 2009/C 151/01 dėl pacientų saugos ir su sveikatos priežiūra susijusių infekcijų prevencijos ir kontrolės įgyvendinimo ataskaitomis ir 2016 m. kovos su bakterijų atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktoriaus 2016 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. B1-11 „Dėl Kovos su bakterijų atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų plano patvirtinimo“, parengtu atsižvelgiant į 2011 m. lapkričio 15 d. komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai Nr. KOM (2011) 748 „Kovos su atsparumo antimikrobinėms medžiagoms keliamomis grėsmėmis veiksmų planas“ ir 2012 m. gruodžio 11 d. rezoliuciją Nr. 2012/2041 (INI) „Mikrobų keliamos problemos. Atsparumo antimikrobinėms medžiagoms keliamos grėsmės“.

II SKYRIUS

ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

5. Bakterijų atsparumo situacija Lietuvoje nėra palanki. *K. pneumoniae* atsparumas III kartos cefalosporinams (2015 m. – 55,1 proc.), *P. aeruginosa* atsparumas karbapenemams (2015 m. – 26,4 proc.) didėja. Meticilinui atsparių *S. aureus* invazinių sukėlėjų dažnis (2015 m. – 9,94 proc.), palyginti su ES vidurkiu, nėra didelis, tačiau pastebima didėjimo tendencija. Nuo 2011 m. pastebimas ypač spartus makrolidams nejautrių *S. pneumoniae* didėjimas (2015 m. – 15,73 proc.). Europos atsparumo antimikrobiniam vaistiniams preparatams priežiūros tinklo (angl. European Antimicrobial Resistance Surveillance System database) duomenimis, Lietuvoje, palyginti su kitomis ES šalimis, atliekama mažiausiai kraujo pasėlių tyrimų (7,2/1000 lovodienų).

6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. V- 1194 „Dėl Kliniškai ir epidemiologiškai svarbių mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniam vaistams stebėsenos ir duomenų apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobiniam vaistams rinkimo, kaupimo, analizės ir informacijos pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Kliniškai ir epidemiologiškai svarbių mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniam vaistams stebėsenos ir duomenų apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobiniam vaistams rinkimo, kaupimo, analizės ir informacijos pateikimo tvarkos aprašas. Iki tol buvęs savanoriškas duomenų teikimas pagal priimtą įsakymą yra privalomas visoms Lietuvos mikrobiologijos laboratorijoms. Tačiau duomenys iš mikrobiologijos laboratorijų apie stebimų mikroorganizmų atsparumą renkami ir suvedami rankiniu būdu, duomenis teikia dar ne visos mikrobiologijos laboratorijos.

7. Medicinos ir veterinarijos sektoriai dirba atskirai – antimikrobinio atsparumo ir antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo duomenys veterinarijos ir žmonių medicinos sektoriuose renkami pagal skirtingas duomenų formas ir protokolus, todėl duomenis sudėtinga lyginti.

8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. V-228 „Dėl Antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka, reglamentuojanti antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo stebėseną, įtraukiant duomenų rinkimą iš visų asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ). Duomenys iš Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir ASPĮ apie suvartotus antimikrobinius vaistinius preparatus renkami ir tvarkomi rankiniu būdu.

9. Antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo situacija, palyginti su kitomis ES šalimis, nėra išskirtinė – Lietuvoje antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimas artimas Europos vidurkiui. Nuo 2009 m. antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimas yra stabilus, tačiau situacija skiriasi ambulatorinėje ir stacionarinėje grandyje: ambulatorinėje grandyje antimikrobinių vaistų suvartojimas nedidelis, mažesnis už ES vidurkį (2014 m. – 16 DDD/1000 gyventojų, ES vidurkis – 20,3 DDD/1000 gyventojų), stacionarinėje grandyje – vienas didžiausių ES (2014 m. – 2,36 DDD/1000 gyventojų, ES vidurkis – 1,87 DDD/1000 gyventojų).

10. Didžiąją dalį Lietuvoje suvartojamų antimikrobinių vaistinių preparatų sudaro penicilinai (J01C) ir makrolidai (J01F). Siauro veikimo spektro penicilinų (J01CE) ambulatorinėje grandyje Lietuvoje suvartojama tik 0,18 DDD/1000 gyventojų (Danijoje – net 4,56 DDD/1000 gyventojų). Lietuvoje atliktų tyrimų duomenimis, įdiegus greitąjį A grupės *beta* hemolizinio streptokoko antígeno nustatymo testą (GAST) ir organizavus mokymus, sumažėja skiriamų antimikrobinių vaistinių preparatų ir pasikeičia jų struktūra didėjant siauro veikimo spektro penicilino išrašymui.

11. Lietuvoje, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją, trūksta griežtesnio valstybinio vaistų rinkos reguliavimo sudarant pirmaeilio pasirinkimo ir rezervinių antimikrobinių vaistinių preparatų sąrašus. Vietoj plataus veikimo spektro antimikrobinių vaistinių preparatų, sukeliančių antimikrobinio atsparumo problemas, turėtų būti skatinama vartoti siauro veikimo spektro antimikrobinius vaistinius preparatus, pavyzdžiui, į kompensuojamųjų vaistų sąrašus įtraukiant geriamuosius antibiotikus nuo stafilokokų bei skatinant jų vartojimą.

12. Siekiant gerinti pacientų informavimą apie ASPĮ veiklą, tobulinti šių įstaigų veiklos vertinimą, gerinti jų teikiamų paslaugų kokybę, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1073 „Dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų,

teikiančių stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės ir efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašų patvirtinimo“ patvirtintas Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės vertinimo rodiklių sąrašas. Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos teikiami su antimikrobinio atsparumo susiję duomenys apie infekcijų kontrolės užtikrinimo lygį, periodinės infekcijų ir jų rizikos veiksnių epidemiologinės priežiūros užtikrinimo lygį, antimikrobiniais vaistiniais preparatais atsparių mikroorganizmų paplitimo stebėsenos užtikrinimo lygį, vaistinių preparatų nuo infekcijų skyrimo pagrįstumo užtikrinimo lygį, personalo rankų higienos užtikrinimo lygį. Tačiau surinkti duomenys panaudojami tik viešinimui, o ne problemoms, susijusioms su ASPĮ veikla ir paslaugų kokybe, spręsti.

13. Remiantis kitų Europos šalių gerąja patirtimi bei sėkmingai išbandžius antimikrobinio atsparumo valdymo modelį Klaipėdos regione, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. V-322 „Dėl Antimikrobinio atsparumo valdymo apskrityse tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Antimikrobinio atsparumo valdymo apskrityse tvarkos aprašas, įpareigojantis kurti regionines antimikrobinio atsparumo valdymo grupes visose Lietuvos apskrityse. Regioninės antimikrobinio atsparumo valdymo grupės 2015 m. įkurtos visose Lietuvos apskrityse.

14. Kasmet nuo 2008 m. Lietuvoje minima Europos supratimo apie antibiotikus diena, o nuo 2015 m. ir pasaulinė supratimo apie antibiotikus savaitė, kurių metu siekiama informuoti sveikatos priežiūros specialistus ir visuomenę apie antibiotikus, antibiotikams atsparių bakterijų keliamą grėsmę bei skatinti teisingą antibiotikų vartojimą, tačiau žinių lygis nėra pakankamas. Remiantis 2016 m. Eurobarometro (Nr. 445) duomenimis, tik 46 proc. Lietuvos gyventojų žino, kad antibiotikai neefektyvūs gydant peršalimą ir gripą. Europos vartotojų sveikatos indeksas (angl. Euro Health Consumer Index) apima ir visuomenės sveikatos žinių vertinimą (pvz., ar antibiotikai veiksmingi gydant peršalimą ir gripą), todėl šis rodiklis svarbus ir šalies sveikatos sistemos situacijai vertinti.

15. Gyventojų savigyda antibiotikais, remiantis 2009, 2013 ir 2016 m. Eurobarometro tyrimais, Lietuvoje sumažėjo: 2009 m. be recepto antibiotikus vartojo 12 proc. gyventojų, o 2016 m. tokių respondentų buvo 8 proc. Gyventojų žinios taip pat pagerėjo: 2016 m. į keturis teiginius (antibiotikai naikina virusus; antibiotikai efektyvūs gydant peršalimą ir gripą; netinkamas antibiotikų vartojimas mažina jų efektyvumą; antibiotikų vartojimas sukelia šalutinius poveikius, pvz., viduriavimą.) teisingai atsakė 19 proc. respondentų, t. y. 8 proc. daugiau nei 2009 m., tačiau Lietuva pagal gyventojų žinias dar nesiekia Europos vidurkio – 24 proc.

16. Antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo stebėsenos rezultatai rodo, kad didžioji jų dalis skiriama ambulatorinėje grandyje. Projekto „Visuomenės sveikatos gerinimas skatinant tolygų aukštos kokybės pirminės sveikatos priežiūros paslaugų išdėstymą“ metu analizuojant 2012 m. antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimo vaikams Klaipėdos regione duomenis, nustatyti dideli netolygumai tarp atskirų pirminės sveikatos priežiūros centrų.

17. Hospitalinių infekcijų priežiūra ir valdymas yra viena iš pagrindinių strategijų kovojant su antimikrobiniais vaistiniams preparatams atsparių bakterijų plitimu, tai akcentuojama daugelyje PSO, ES teisinių ir rekomendacinių dokumentų. PSO tyrimai rodo, kad šalyse, kuriose sveikatos priežiūros sistema gerai išvystyta, hospitalinių infekcijų paplitimas svyruoja nuo 4 iki 10 proc. o Europos aktyvaus gydymo ASPI paplitimo vidurkis yra 5,7 proc. ECDC skaičiavimais, per metus bent vieną hospitalinę infekciją įgyja per 3,2 milijono pacientų, dėl hospitalinių infekcijų pacientų gydymosi trukmė pailgėja apie 16 mln. dienų, o ASPI tai kainuoja papildomai apie 7 milijardus eurų kasmet, tikėtina, kad apie 37 tūkstančius asmenų dėl hospitalinių infekcijų miršta.

18. Situacija Lietuvoje nėra išskirtinė: hospitalinių infekcijų paplitimas stacionarines paslaugas teikiančiose ASPI yra 4 proc., ir šis rodiklis nuo 2003 m. mažai kinta. Tačiau išlieka dideli hospitalinių infekcijų dažnio skirtumai tarp skirtingo profilio gydymo įstaigų, atskirų stacionarų bei skyrių, taip pat tarp atskirų pacientų grupių. Hospitalinės infekcijos dažnesnės palaikomojo gydymo ir slaugos ASPI: čia šių infekcijų paplitimas vidutiniškai siekia 7 proc., t. y. 1,8 karto didesnis nei hospitalinių infekcijų paplitimas bendrojo pobūdžio ASPI – 4 proc. Atskirose stacionarines paslaugas teikiančiose ASPI hospitalinių infekcijų paplitimo skirtumai dar didesni ir svyruoja nuo 0 iki 24 proc.

19. Remiantis kasmetiniais nacionaliniais infekcijų ir jų rizikos veiksnių paplitimo tyrimų duomenimis, Lietuvoje mikrobiologiniai tyrimai hospitalinėms infekcijoms diagnozuoti atliekami tik 50 proc. visų hospitalinių infekcijų atvejų, o sukėlėjas identifikuojamas vos 30 proc. atvejų. Be to, visi minėti tyrimai (99,5 proc.) atliekami tik bendrojo pobūdžio ASPI, o palaikomojo gydymo ir slaugos ASPI – pavieniai atvejai, nors hospitalinių infekcijų paplitimas šiose gydymo įstaigose yra didžiausias. Tai sąlygoja netinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimą ir atsparių mikroorganizmų vystymąsi bei neefektyvų prevencinių priemonių taikymą.

20. Kasmet ASPI, vykdančių hospitalinių infekcijų priežiūrą ir teikiančių duomenis Higienos institutui, skaičius didėja: 2015 m. infekcijų paplitimo tyrimą atliko ir duomenis pateikė 92 proc. bendrojo pobūdžio ASPI (13 483 pacientai), t. y. 26 proc. daugiau nei 2009 m. – 66 proc. (11 643 pacientai), o slaugos ir palaikomojo gydymo ASPI skaičius išaugo net 43 proc.

– nuo 20 proc. (905 pacientai) 2009 m. iki 63 proc. 2015 m. (2139 pacientai). Duomenų rinkimas nėra automatizuotas, duomenis teikiant, juos tvarkant, analizuojant sugaištama daug laiko – hospitalinių infekcijų duomenų kokybė, duomenų kaupimo, apdorojimo ir perdavimo technologijos nebeatitinka šių dienų poreikių.

21. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-1110 „Dėl hospitalinių infekcijų epidemiologinės priežiūros ir valdymo“ patvirtinta nauja hospitalinių infekcijų epidemiologinės priežiūros tvarka, kuri leido ne tik nustatyti realius hospitalinių infekcijų paplitimo rodiklius ASPĮ, bet ir pasiekti teigiamų pokyčių mažinant hospitalinių infekcijų paplitimą reanimacijos-intensyviosios terapijos ir operacinių žaizdų infekcijų chirurgijos skyriuose: sergamumas ventiliacine pneumonija sumažėjo nuo 25,3 atvejų 1000 dirbtinės plaučių ventiliacijos dienų 2003 m. iki 12,4 atvejų 1000 dirbtinės plaučių ventiliacijos dienų 2011 m., operacinių žaizdų infekcijų dažnis sumažėjo nuo 4,0 proc. 2003 m. iki 1,7 proc. 2011 m.

22. Valdant hospitalines infekcijas dalyvauja visi medicinos darbuotojai, tačiau efektyviam jų valdymui būtinas infekcijų kontrolės personalas: pakankamas infekcijų kontrolės specialistų skaičius, tinkamas jų profesinis pasirengimas, kompetencijos, galimybė nuolat tobulinti ir atnaujinti savo žinias. 2011–2012 m. atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad Europos šalyse infekcijų kontrolės slaugytojų, dirbančių visu etatu, aktyvaus gydymo ASPĮ vidurkis yra 1,25, o 250 lovų tenka 0,56 gydytojo. Skandinavijos šalyse, Didžiojoje Britanijoje bei Ispanijoje ir Italijoje šių specialistų skaičius yra didžiausias ir siekia iki 2 etatų 250 lovų. Lietuvoje, nors hospitalinių infekcijų epidemiologinei priežiūrai ir kontrolei vykdyti ASPĮ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. V-1110 „Dėl hospitalinių infekcijų epidemiologinės priežiūros ir valdymo“ yra numatytos organizacinės struktūros, infekcijų kontrolės gydytojų, dirbančių visu etatu, skaičius 250 lovų svyruoja nuo 0 iki 0,5, infekcijų kontrolės slaugytojų – nuo 0 iki 0,3 tam pačiam lovų skaičiui. Be to, tyrimai rodo specialistų žinių trūkumą bei poreikį tobulinti žinias bei įgūdžius.

23. Svarbi hospitalinių infekcijų valdymo sritis yra ASPĮ higiena ir jos gerinimas. Vienodai svarbu kontroliuoti, kaip laikomasi higienos taisyklių, ir diegti moksliniais tyrimais pagrįstas rekomendacijas, leidžiančias sumažinti infekcijos ir atsparių mikroorganizmų plitimą įstaigos aplinkoje. Lietuvoje valdant hospitalines infekcijas dalyvauja Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), vykdamas valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę ir pagal kompetenciją užtikrinantis visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus atitinkančią aplinką. Kasmet NVSC atlieka planinius, operatyvius ir grįžtamuosius ASPĮ patikrinimus, kurių skaičius nuolat didėja, tačiau

nepakankamas dėmesys skiriamas medicinos personalo rankų higienai bei kitoms infekcijų prevencijos priemonėms. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras dalyvauja hospitalinių infekcijų prevencijoje rengdamas metodines rekomendacijas.

24. Personalo rankų higiena – vienas svarbiausių rizikos veiksnių, nuo kurio priklauso infekcijų plitimas pernešant mikroorganizmus nuo vieno asmens kitam. Rankų antiseptiko sunaudojimas yra vienas pagrindinių personalo rankų higienos vertinimo rodiklių ASPI. Atliktų tyrimų duomenimis, Lietuvos aktyvaus gydymo ASPI rankų antiseptiko sunaudojama 7,9 ml/lovadieniui, t. y. 3 kartus mažiau nei vidutiniškai Europos šalyse (23,9 ml/lovadieniui). Lietuvos slaugos ir palaikomojo gydymo ASPI šis rodiklis dar mažesnis – 3,6 ml/lovadieniui.

25. Bendradarbiavimo su veterinarijos ir žemės ūkio sektoriais svarbumas pabrėžiamas Europos Komisijos 2011 m. Kovos su atsparumo antimikrobinėms medžiagoms keliamomis grėsmėmis veiksmų plane, PSO Europos strateginiame 2011–2016 m. veiksmų plane bei kituose strateginiuose dokumentuose, tačiau Lietuvoje iki šiol priemonės kovai su antimikrobinio atsparumu žmonių medicinos ir veterinarijos sektoriuose vykdomos atskirai.

26. VMVT 2016 metų kovos su bakterijų atsparumu antimikrobinėms medžiagoms veiksmų planas apima zoonotinių ir simbiotinių bakterijų stebėsenos, profesinės kvalifikacijos kėlimo, veterinarinių vaistų rinkos ir apskaitos kontrolės stiprinimo, darbo su ūkinių gyvūnų augintojus vienijančiomis asociacijomis dėl atsakingo antimikrobinėms medžiagų naudojimo, visuomenės informavimo, bendradarbiavimo su kitomis institucijomis sektorius. VMVT organizuoja renginius, skirtus šviesti racionalaus antimikrobinėms medžiagų vartojimo klausimais, susitikimus su maisto pramonės ir Lietuvos grūdų perdirbėjų, šakinių gyvūnų augintojų asociacijų atstovais, tarptautines mokslines praktines konferencijas.

27. Lietuvoje VMVT vykdoma Europos Komisijos kofinansuojama zoonotinių ir simbiotinių bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėsenos programa. Kas 2 metai tiriamos tikslinės gyvūnų grupės, mėginiai imami taikant rotacijos principą: 2014 m., 2016 m., 2018 m., 2020 m. tiriami vištų dedeklių, broilerių ir mėsinių kalakutų pulkai, šviežia vištų broilerių mėsa; 2015 m., 2017 m. ir 2019 m. – kiaulės, jaunesni nei 1 metų amžiaus galvijai, kiauliena ir jautiena. Vykdoma zoonotinių bakterijų (*Campylobacter spp.* ir *Salmonella spp.*) bei simbiotinių bakterijų (fermentus gaminančių (*E. coli* (FGEC) atsparumas) bakterijų stebėseną. Remiantis 2016 m. zoonotinių ir simbiotinių bei fermentus gaminančių bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms duomenimis, 91 proc. iš paukščių išskirtų kampilobakterijų (*Campylobacter jejuni*) pasižymėjo dauginiu atsparumu, iš kurių 38 proc. – dviem antimikrobinėms medžiagoms, 60 proc. – trimis antimikrobinėms medžiagoms, 8 proc. – keturioms, 46 proc. – penkioms antimikrobinėms medžiagoms. 83 proc. *Campylobacter spp.*

padermių (n=356) atsparios fluorochinolonams, 47 proc. – tetraciklinams, 62 proc. – chinolonams. 99 proc. 2014 m. iš paukščių išskirtų *E. coli* padermių (N=85) atsparios fluorochinolonams, 91 proc. – chinolonams, 81 proc. – penicilinams. 96 proc. tirtų *E. coli* pasižymėjo dauginiu atsparumu. 35 proc. *E. coli* pasižymėjo *beta* laktamazijų gamyba. 2015 m. iš jautienos (N=12) išskirtų *E. coli* atsparumas antibiotikams: cefalosporinams (100 proc. – cefotaksimui ir ceftazidimui, 91,7 proc. – cefepimui), sulfametoksazolui 100 proc. ir ampicilinui 100 proc. 2015 m. iš kiaulienos (N=16) išskirtų *E. coli* atsparumas antibiotikams: 100 proc. ampicilinui ir cefalosporinams (cefotaksimui, ceftazidimui ir cefepimui).

28. Remiantis veterinarinių vaistų rinkos ir apskaitos kontrolės duomenimis, veterinarinių antimikrobinių medžiagų Lietuvoje maistiniams gyvūnams sunaudojama 39,4 mg/kg (Europos gyvojo svorio (vidurkis Europoje – 144 mg/kg). Palyginti su bendru ES valstybių vidurkiu, Lietuvoje veterinarinių antimikrobinių medžiagų parduodama ir sunaudojama 73 proc. mažiau. Remiantis Europos vaistų agentūros vykdomos antimikrobinių medžiagų naudojimo veterinariniais tikslais stebėsenos duomenimis, Lietuvos veterinarijos ir žemės ūkio sektoriuose 2010 m. buvo parduota 16,4 t, 2011 m. – 14 t, 2012 m. – 13,4 t, 2013 m. – 12,8 t, 2014 m. – 12,7 t, 2015 m. – 13,1 t veterinarinių antimikrobinių medžiagų.

29. Daugėja atliekamų tyrimų, rodančių, kad atsparios bakterijos atsiranda aplinkoje. Tai rodo, kad antimikrobinių vaistinių preparatų veikliųjų medžiagų likučių patekimas į vandenį ir dirvožemį tampa dar vienu atsparumo plitimą skatinančiu veiksnio. Tačiau sistemingu bakterijų atsparumo ir antimikrobinių vaistinių preparatų veikliųjų medžiagų likučių aplinkoje stebėsenos sistemų ir aplinkos apsaugos nuo taršos antibakterinių vaistų veikliosiomis medžiagomis standartų kol kas nėra.

III SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

30. Veiksmų plano tikslas – mažinti antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų atsiradimo ir plitimo galimybes.

31. Veiksmų plano uždaviniai:

31.1. plėtoti ir įgyvendinti tarpsektorinį bendradarbiavimą;

31.2. plėsti ir tobulinti antimikrobinių atsparumo, antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo ir hospitalinių infekcijų stebėsenos sistemas;

31.3. užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą medicinoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas priemones;

31.4. užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą veterinarijoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas intervencijas;

31.5. mažinti hospitalinių infekcijų dažnį taikant higienos ir infekcijų prevencijos priemones;

31.6. didinti visuomenės sąmoningumą ir supratimą apie antimikrobinį atsparumą, užtikrinant efektyvią komunikaciją, specialistų rengimą bei tobulinimą;

31.7. vykdyti tyrimus antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo ir antimikrobinio atsparumo tema, veiksmingų priemonių, mažinančių antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimą ir antimikrobinį atsparumą, paiešką bei jų vertinimą.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Veiksmų planas įgyvendinamas 2017–2021 m. pagal 1 priede pateiktą Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų plano 2017–2019 metų įgyvendinimo priemonių planą, o jo įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų reikšmių sąrašas pateiktas 2 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1024](#), 2018-09-14, paskelbta TAR 2018-09-19, i. k. 2018-14693

33. Veiksmų planas finansuojamas iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atitinkamoms institucijoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES ir kitų struktūrinių fondų lėšų, tarptautinių programų, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, taip pat iš kitų teisėtai gautų lėšų.

34. Veiksmų plano 1 priede nurodytas įgyvendinimo priemonės vykdančios institucijos kasmet iki vasario 20 d. pateikia Higienos institutui praėjusių metų šių priemonių vykdymo ataskaitą ir nurodo pasiektas Veiksmų plano 2 priede nurodytas vertinimo kriterijų reikšmes. Higienos institutas apibendrintą Veiksmų plano vykdymo ataskaitą iki kovo 20 d. pateikia Sveikatos apsaugos ministerijai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1024](#), 2018-09-14, paskelbta TAR 2018-09-19, i. k. 2018-14693

Antimikrobinėms
medžiagoms atsparių
mikroorganizmų plitimo
prevencijos ir kontrolės 2017–2021
metų veiksmų plano
1 priedas

**ANTIMIKROBINĖMS MEDŽIAGOMS ATSPARIŲ MIKROORGANIZMŲ PLITIMO PREVENCIJOS IR KONTROLĖS 2017–2021
METŲ VEIKSMŲ PLANO 2017–2019 METŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS**

Uždaviniai	Priemonės	Įgyvendinimo laikotarpis, metais	Atsakingi vykdytojai
1. Plėtoti ir įgyvendinti tarpsektorinį bendradarbiavimą.	1.1. <i>Neteko galios nuo 2018-09-20</i>		
	1.2. Organizuoti konferenciją antimikrobinio atsparumo problemos valdymo klausimais	2017–2019	HI, VMVT, NMVRVI, SAM
	1.3. Teikti aktualią informaciją antimikrobinio atsparumo klausimais Valstybinei sveikatos reikalų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	2017–2019	SAM, HI
	1.4. Įvertinti antimikrobinio atsparumo valdymo apskrityse grupių veiklos rezultatus, apibendrinti, pateikti siūlymus dėl veiklos tobulinimo	2017–2019	HI, NVSC
2. Plėsti ir tobulinti antimikrobinio atsparumo,	2.1. Automatizuoti antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo sveikatos sektoriuje stebėsenos sistemą*	2017–2019	HI, SAM

antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo ir hospitalinių infekcijų stebėsenos sistemas	2.2. Automatizuoti mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams sveikatos sektoriuje stebėsenos sistemą*	2017–2019	NVSPL, SAM
	2.3. Automatizuoti hospitalinių infekcijų epidemiologinės priežiūros sistemą*	2017–2019	HI, SAM
	2.4. Parengti bendrą žmonių medicinoje stebimų mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams ir antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo duomenų ataskaitą	2018	HI, NVSPL, ULAC
	2.5. Parengti bendrą veterinarijoje stebimų mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams ir antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo duomenų ataskaitą	2018	VMVT, NMVRVI
	2.6. Rengti bendras metines stebimų mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams ir antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo medicinos ir veterinarijos sektoriuose duomenų ataskaitas	2019	HI, VMVT, NVSPL, ULAC
	2.7. <i>Neteko galios nuo 2018-09-20</i>		
	2.8. Išplėsti ir vykdyti iš žmonių išskirtų antimikrobiniais vaistiniams preparatams atsparių salmonelių (<i>Salmonella spp.</i>) ir kampilobakterijų (<i>Campylobacter spp.</i>) tipavimą pagal ES protokolą „EU protocol for harmonised monitoring of antimicrobial resistance in human Salmonella and Campylobacter isolates“	2017–2019	NVSPL, ULAC
	2.9. Parengti keitimosi salmonelių (<i>Salmonella spp.</i>) ir kampilobakterijų (<i>Campylobacter spp.</i>) antimikrobinio atsparumo stebėsenos duomenimis tarp veterinarijos ir žmonių medicinos sektorių tvarką	2017–2019	NVSPL, ULAC, NVSC, VMVT, NMVRVI
	2.10. Išplėsti ir vykdyti antimikrobinių medžiagų stebėsenos programas veterinarijos ir maisto sektoriuose pagal Europos Komisijos rekomendacijas	2017–2019	VMVT
	2.11. Dalyvauti Pasaulinio antimikrobinio atsparumo stebėsenos tinklo (angl. <i>Global AMR surveillance system – GLASS</i>) veikloje	2017–2019	SAM, NVSPL, HI, ULAC

	2.12. Parengti Viršutinių kvėpavimo takų infekcijų sukėlėjų (bakterijų) atsparumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams stebėsenos procedūrą ir ją vykdyti	2018–2019	NVSPL, HI, SAM
3. Užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą medicinoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas priemones	3.1. Parengti Antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimo stacionarines paslaugas teikiančiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose rodiklių sąrašą	2018–2019	SAM, HI, VLK, VU**, LSMU**
	3.2. Integruoti Antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimo stacionarines paslaugas teikiančiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose rodiklių sąrašą į Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės vertinimo rodiklių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1073 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos kokybės ir veiklos efektyvumo vertinimo rodiklių sąrašų ir šių rodiklių duomenų suvestinių formų patvirtinimo“	2018–2019	SAM, HI
	3.3. Parengti antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimo pirminėje ambulatorinėje grandyje kokybės rodiklių sąrašą	2018–2019	SAM, VLK, HI, VVKT, VU**, LSMU**
	3.4. Teikti grįžtamąją informaciją gydytojams apie antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimą pagal nustatytus skyrimo kokybės rodiklius	2018–2019	TLK, AMR grupės apskrityse
	3.5. Įdiegti gerų darbo rezultatų rodiklį, susijusį su antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimu teikiant vaikams pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas, parengiant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo projektą	2019	VLK, SAM
	3.6. Parengti Nacionalines racionalaus antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo rekomendacijas	2017–2019	SAM, LID, LLMD, VU**, LSMU**, HI, VVKT, VULSK,

			LSMUL KK
	3.7. Peržiūrėti teisės aktus, siekiant užtikrinti mikrobiologinių diagnostinių tyrimų prieinamumą visose palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėse	2017–2019	SAM, VLK
	3.8. Sudaryti rekomendacinio pobūdžio pirmaeilio pasirinkimo ir rezervinių antimikrobinių vaistinių preparatų sąrašus remiantis mikroorganizmų atsparumo antimikrobiniais vaistinėmis preparatais epidemiologine situacija Lietuvoje	2017–2019	VVKT, NVSPL, VLK, LID, LLMD, VU**, LSMU**, VULSK, LSMUL KK
	3.9. Kreiptis dėl kompensuojamųjų vaistų sąrašo papildymo siauro veikimo spektro (geriamaisiais vaistais nuo stafilokokų) ar kitais antimikrobiniais vaistinėmis preparatais	2017–2019	LID, VULSK, LSMUL KK
	3.10. Įvertinti be recepto vaistinėse įsigijamų antimikrobinių vaistinių preparatų pardavimo apimtį ir teikti siūlymus ekspertų grupei antimikrobiniais preparatais atsparių mikroorganizmų atsiradimo ir plitimo prevencijos klausimams spręsti, sudarytai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. V-752 „Dėl ekspertų grupės antimikrobiniais preparatais atsparių mikroorganizmų atsiradimo ir plitimo prevencijos klausimams spręsti sudarymo ir nuostatų patvirtinimo“	2017–2019	VVKT
4. Užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą veterinarijoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas intervencijas	4.1. Parengti naudojimo eiliškumo ir gydymo antimikrobiniais vaistinėmis preparatais rekomendacijas veterinarijos specialistams	2017–2019	LSMU**, VMVT
	4.2. Parengti informacinę dalomąją medžiagą apie antimikrobinių medžiagų naudojimą ir atsparumą ūkinių gyvūnų savininkams	2017–2019	VMVT, LSMU**
„5. Mažinti hospitalinių infekcijų dažnį taikant higienos ir infekcijų prevencijos	5.1. Parengti kiekybinių infekcijų prevencijos ir valdymo asmens sveikatos priežiūros įstaigose rodiklių sąrašą ir jų integravimo į asmens sveikatos priežiūros teisės aktus projektą	2017–2019	SAM, HI, VASPVT

priemonės	5.2. Parengti stacionarių asmens sveikatos priežiūros įstaigų infekcijų kontrolės ir įrengimo reikalavimų laikymosi klausimyną pagal Lietuvos higienos normą HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro	2018	NVSC, SAM
	5.3. Parengti odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų, teikiančių ambulatorines odontologinės priežiūros (pagalbos) ir / ar burnos priežiūros paslaugas, infekcijų kontrolės ir įrengimo reikalavimų laikymosi klausimyną pagal Lietuvos higienos normą HN 74:2011 „Odontologinės priežiūros	2018	NVSC, SAM
	5.4. Parengti rankų higienos, kraujo kateterių, šlapimo kateterių, intubacijos geros praktikos laikymosi stebėsenos klausimynus, kurie infekcijų kontrolės arba ligoninės skyrių personalui padėtų vertinti, analizuoti esamą situaciją, nustačius trūkumus, imtis veiksmų jiems pašalinti	2017–2019	HI, ULAC, NVSC, VU, LSMU*, KU*
	5.5. Didinti skiepijimo apimtį (nuo gripo, pneumokokinės infekcijos ir kitų užkrečiamųjų ligų)	2017–2019	ULAC, SAM, NVSC
	5.6. Atlikti Infekcijų prevencijos ir kontrolės įgyvendinimo nacionaliniu lygiu įvertinimą pagal Pasaulio sveikatos organizacijos gaires „Infekcijų prevencijos ir kontrolės programų pagrindinių komponentų gairės nacionaliniu ir sveikatos priežiūros įstaigų lygiu“ (angl. <i>Guidelines on core components of infection prevention and control programmes at the national and acute health care facility level</i>) ir jų diegimo vertinimo priemonę	2019	HI, SAM
	5.7. Atlikti stacionarias asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų Infekcijų kontrolės tarnybų (skyrių ar kitų šias funkcijas atliekančių padalinių) žmogiškųjų išteklių vertinimą	2019	HI, SAM
6. Didinti visuomenės sąmoningumą ir supratimą apie antimikrobinį atsparumą, užtikrinat efektyvią komunikaciją, specialistų	6.1. Parengti tobulinimo programą klinikinės mikrobiologijos tema NVSC specialistams	2017	NVSPL, VU**, LSMU**
	6.2. Organizuoti tobulinimo kursus visuomenės sveikatos, infekcijų kontrolės specialistams antimikrobinio atsparumo ir klinikinės mikrobiologijos tema	2017–2019	HI, NVSPL, VU**, LSMU**
	6.3. Parengti tobulinimo programą hospitalinių infekcijų prevencijos tema	2018	HI, ULAC

rengimą bei tobulinimą	infekcijų kontrolės specialistams		
	6.4. Organizuoti Europos supratimo apie antibiotikus dienos, pasaulinės supratimo apie antibiotikus savaitės, rankų higienos dienos paminėjimą	2017–2019	HI, ULAC, SAM, VMVT
	6.5. Organizuoti nacionalinę antimikrobinio atsparumo problemos viešinimo kampaniją	2018–2019	SAM, HI, ULAC, VMVT
	6.6. Viešinti tarptautinio e-Bug projekto medžiagą ir didinti panaudojimą ugdymo įstaigose	2017–2019	HI, VSB
	6.7. Parengti mokymų programą racionalaus antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo tema asmens sveikatos priežiūros specialistams	2017–2019	LSMU**, VU**, VULSK, LSMUL KK
	6.8. Parengti dokumento, nustatančio sveikatos priežiūros specialistų profesinio tobulinimosi antimikrobiniais vaistiniams preparatams atsparių mikroorganizmų srityje tvarką, projektą	2018–2019	SAM, LSMU**, VU**
	6.9. Organizuoti podiplominius kursus sveikatos priežiūros ir veterinarijos specialistams pagal patvirtintas programas	2017–2019	LSMU**, VU**
	6.10. Įtraukti į gyvūnų laikytojų mokymų programas antimikrobinių medžiagų atsparumo temą	2017–2019	VMVT, LSMU
	6.11. Organizuoti mokymus gyvūnų laikytojams apie antimikrobinių medžiagų naudojimą ir išsivystantį atsparumą	2017–2019	VMVT, LSMU**
	6.12. <i>Neteko galios nuo 2018-09-20</i>		
7. Vykdyti tyrimus antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo ir antimikrobinio atsparumo tema, veiksmingų priemonių, mažinančių antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimą ir antimikrobinį atsparumą,	7.1. Išanalizuoti antibakterinių vaistų skyrimo profilaktikos tikslu chirurginių operacijų metu duomenis ir parengti ataskaitą	2017–2019	HI
	7.2. Atlikti kvėpavimo ir šlapimo takų infekcijų ambulatorinėje grandyje sukėlėjų ir jų jautrumo antimikrobiniais vaistiniams preparatams tyrimą	2017–2019	NVSPL, HI
	7.3. Atlikti antimikrobinių vaistinių preparatų skyrimo vaikams ir suaugusiems ambulatorinėje grandyje analizę	2018–2019	VLK, HI, AMR grupės apskrityse

paiešką bei jų vertinimą			
--------------------------	--	--	--

* *Europos Sąjungos paramos projektų lėšomis*

** *Rekomenduojama dalyvauti vykdant Antimikrobinės medžiagos atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų plano 2017–2019 metų įgyvendinimo priemonių planą*

Santrumpos

1. AMR – antimikrobinis atsparumas
2. HI – Higienos institutas
3. KU – Klaipėdos universitetas
4. LID – Lietuvos infektologų draugija
5. LLMD – Lietuvos laboratorinės medicinos draugija
6. LSMU – Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
7. LSMUL KK – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos
8. NMVRVI – Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas
9. NVSC – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos
10. NVSPL – Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija
11. SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
12. TLK – teritorinės ligonių kasos
13. ULAC – Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras
14. VASPVT – Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos
15. VLK – Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos
16. VMVT – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
17. VSB – Visuomenės sveikatos biurai
18. VVKT – Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos

Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos

19. VU – Vilniaus universitetas

20. VULSK – Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-1024](#), 2018-09-14, paskelbta TAR 2018-09-19, i. k. 2018-14693

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [V-1024](#), 2018-09-14, paskelbta TAR 2018-09-19, i. k. 2018-14693

Antimikrobiniams
preparatams atsparių
mikroorganizmų plitimo
prevencijos 2017–2021
metų veiksmų plano
2 priedas

**ANTIMIKROBINIAMS PREPARATAMS ATSPARIŲ MIKROORGANIZMŲ PLITIMO
PREVENCIJOS 2017–2021 METŲ VEIKSMŲ PLANO 2017–2019 METŲ
VERTINIMO KRITERIJŲ IR JŲ REIKŠMIŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Uždavinio, vertinimo kriterijaus pavadinimas, matavimo vienetas	Vertinimo kriterijaus reikšmės			Duomenų šaltinis
		2017 metų	2018 metų	2019 metų	
1.	1. Uždavinys: plėtoti ir įgyvendinti tarpsektorinį bendradarbiavimą				
1.1.	Organizuotų tarpžinybinės ekspertų grupės antimikrobiniams preparatams atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos klausimams spręsti posėdžių skaičius	Ne mažiau kaip 1	Ne mažiau kaip 1	Ne mažiau kaip 1	SAM, HI
2.	2. Uždavinys: Plėsti ir tobulinti antimikrobinio atsparumo, antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimo ir hospitalinių infekcijų stebėsenos sistemas				
2.1.	Visuomenės sveikatos informacinės sistemos antimikrobinių vaistinių preparatų suvartojimo ir hospitalinių infekcijų stebėsenos modulių sukūrimas (vnt.)			2	HI, SAM
2.2.	Atliekant antibiotikų vartojimo stebėseną dalyvaujančių stacionarių asmens sveikatos priežiūros įstaigų dalis (proc.)	Ne mažiau 80	Ne mažiau 83	Ne mažiau 85	HI
3.	3. Uždavinys: Užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą medicinoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas priemones				
3.1.	Siauro veikimo spektro penicilinų skyrimo padidėjimas ambulatorinėje grandyje (proc.)			Ne mažiau kaip 5	HI, VVKT
4.	4. Uždavinys: Užtikrinti tinkamą antimikrobinių vaistinių preparatų vartojimą veterinarijoje diegiant moksliniais įrodymais pagrįstas intervencijas				
4.1.	Parengtos naudojimo eiliškumo ir gydymo antimikrobiniais preparatais			1	LSMU, VMV

	rekomendacijos veterinarijos specialistams (vnt.)				
5.	5. Uždavinys: Mažinti hospitalinių infekcijų dažnį taikant higienos ir infekcijų prevencijos priemones				
5.1.	ASPI parengti rankų higienos, kraujo kateterių, šlapimo kateterių, intubacijos geros praktikos laikymosi stebėsenos klausimynai, kurie IKS arba ligoninės skyrių personalui padėtų vertinti, analizuoti esamą situaciją, nustatčius trūkumus, imtis veiksmų jiems pašalinti (vnt.)	1	1	2	SAM, HI, ASI
6.	6. Uždavinys: Didinti visuomenės sąmoningumą ir supratimą apie antimikrobinį atsparumą, užtikrinant efektyvią komunikaciją, specialistų rengimą bei tobulinimą				
6.1.	Visuomenės žinių apie antibiotikus pagerėjimas (asmenų, žinančių, kad antibiotikai neefektyvūs gydant peršalimą ir gripą, dalis) (proc.)			Ne mažiau kaip 50	HI
6.2.	Parengtos mokymo programos racionalaus antibiotikų vartojimo ir hospitalinių infekcijų prevencijos temomis asmens sveikatos priežiūros specialistams (vnt.)			2	LSMU, VU, F VULSK, LSMUL KK
7.	7. Uždavinys: Vykdyti tyrimus antimikrobinų vaistinių preparatų vartojimo ir antimikrobinio atsparumo tema, veiksmingų priemonių, mažinančių antimikrobinų vaistinių preparatų suvartojimą ir antimikrobinį atsparumą, paiešką bei jų vertinimą.				
7.1.	Atliktų tyrimų skaičius (vnt.)			1	NVSPL, HI, VLK

Santrumpos:

- . ASPI – asmens sveikatos priežiūros įstaiga
- . ECDC – Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras
- . HI – Higienos institutas
- . IKS – infekcijų kontrolės specialistas
- . LSMU – Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
- . SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
- . VLK – Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos
- . VMVT – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
- . VVKT – Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1024](#), 2018-09-14, paskelbta TAR 2018-09-19, i. k. 2018-14693

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. liepos 7 d. įsakymo Nr. V-857 „Dėl Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos ir kontrolės 2017–2021 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo